

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer herten

 Cervidae

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

vlaanderen.be/huisdierinfo

HUISDIERWIJZER: HERTEN

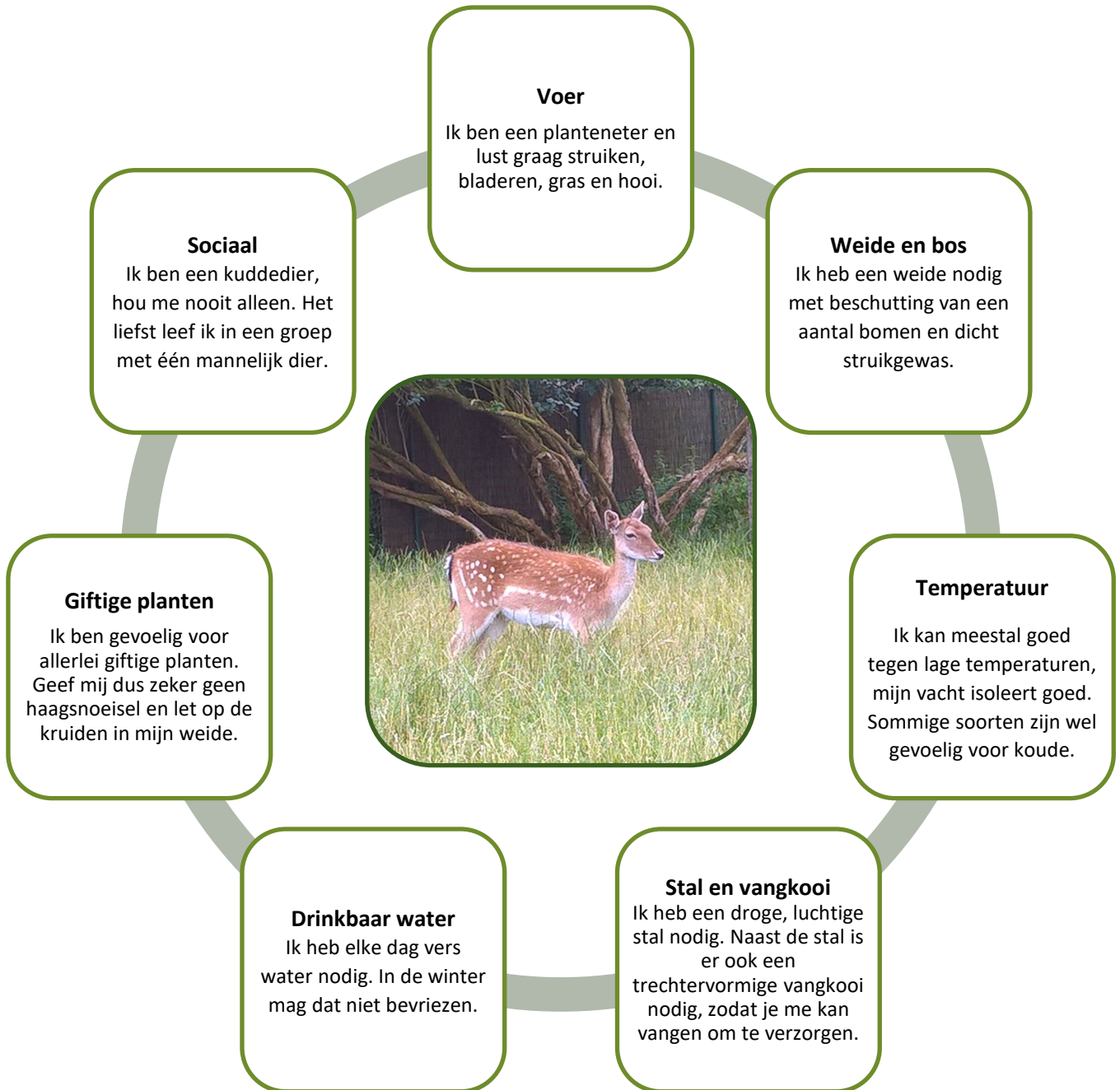
Cervidae

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Weide en omheining	5
3.1.2	Stalmanagement en bodembedekking	6
3.1.3	Gezelschap	6
3.2	Voeding	6
3.3	Dagelijkse verzorging	7
4	Gedrag en omgang met het dier	7
5	Gezondheid	8
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	8
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	9
6	Aankoop of adoptie.....	10
7	Kosten	10

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Er bestaan ongeveer 40 soorten herten, maar in Vlaanderen mag men slechts vier soorten houden als huisdier. Dit zijn het axishert (*Axis axis*), het edelhert (enkel de ondersoort: *Cervus elaphus*), het sikahert (*Cervus nippon*, ook wel Japans hert genoemd) en het damhert (*Dama dama*). Hertachtigen variëren sterk in grootte en gewicht. Zo weegt de Chinese muntjak maar 10 kg, maar de eland ongeveer 800 kg. Ook het gewicht van tamme herten verschilt sterk van ras tot ras en mannelijke herten kunnen wel dubbel zo zwaar worden als de vrouwelijke herten. Herten kunnen 10 tot 30 jaar oud worden, afhankelijk van de soort.

Overzicht van de vier in België gehouden herten en hun behoeftes

Soort	Info	Voedsel	Grootte
Axishert (<i>Axis axis</i>)	Het axishert leeft in de tropische loofbossen van India en Sri Lanka en heeft dus een warme stal nodig in ons klimaat. Dit hert leeft vaak in de nabijheid van water en vlucht bij gevaar ook via het water. De groepen bestaan uit 10 tot wel 200 dieren. Het natuurlijke territorium is vrij groot: 68 tot 204 ha, afhankelijk van de seizoenen en de voederbeschikbaarheid.	Loofbomen en struiken	75-100 kg
Edelhert (<i>Cervus elaphus</i>)	Edelherten komen in kleine aantallen voor in Vlaanderen, maar zijn algemeen in Wallonië. Deze herten zijn bruin en vrij groot, en hebben een typische witte cirkel onder de staart. Ze hebben veel ruimte nodig. Hou de geslachten liefst gescheiden, behalve tijdens de bronsttijd in de herfst.	Grassen, kruiden en loofbomen	tot wel 250 kg
Sikahert (<i>Cervus nippon</i>)	Sikaherten zijn Japanse herten, maar worden op diverse plaatsen in de wereld gefokt. 'Sika' staat voor klein hert in het Japans. Ze zijn gewoonlijk dagactief, maar erg schuw. Als er veel menselijke activiteit is in de omgeving, dan kunnen ze nachtactief worden. Ze komen voor op graslanden en in bossen. Een sikabok kan wel 2 hectare land als territorium verdedigen en leeft gewoonlijk in een harem, één mannetje met meerdere vrouwtjes. Sikaherten zijn gevoelig voor kou.	Grassen en loofbomen	30-70 kg
Damhert (<i>Dama dama</i>)	Damherten zijn van oorsprong een Europese soort. Het dier komt tegenwoordig veel voor op kinderboerderijen en in privé-parken. Damherten komen ook voor in het wild in heel Europa, behalve het Verenigd Koninkrijk. Ook in België zie je af en toe exemplaren in het wild. Mannelijke dieren zijn redelijk verdraagzaam. Dit is een relatief gemakkelijk te houden hertensoort.	Grassen en loofbomen	tot wel 120 kg

Herten zijn elegante, maar meestal schuwe dieren. Een vrouwelijk hert wordt een hinde genoemd, een mannelijk dier een bok of hert en een jong een kalf. Herten leven in het wild zowel in open als in beboste gebieden. In beboste gebieden leven ze vooral als koppel, terwijl ze op open vlaktes kuddes vormen. Ze doen

dat om de kans te verminderen dat ze zelf gepakt worden door een roofdier. Afhankelijk van de herkomst van de herten zijn hun natuurlijke vijanden wolven, beren, vossen, of grote katachtigen.

Stabiele groepen drinken, eten en herkauwen op dezelfde tijdstippen. De meest stabiele groepen zijn families van enkele vrouwelijke dieren met hun jongen van verschillende leeftijden. Vrijgezelligengroepen van meerdere mannelijke dieren wisselen vaker van samenstelling. Alleen tijdens de bronsttijd zijn de mannelijke dieren agressief tegenover elkaar.

Mannelijke herten krijgen ieder jaar een gewei. Dit is eerst bedekt met een huidachtige laag, die ze soms tot bloedens toe afschuren. Na de bronsttijd valt het gewei af en zijn de dieren gedurende een kortere periode geweyloos. In de lente begint het gewei weer te groeien. Oudere dieren hebben vaak meer vertakkingen en een groter gewei dan de jongere dieren. Het gewicht en de grootte van het gewei kan van ras tot ras verschillen.

Herten zijn herbivoren of planteneters. Ze eten gras, kruiden en twijgen en bladeren van struiken en bomen. In de winter eten ze veel bast en schors van bomen. Ze herkauwen hun voer en eten meerdere keren per dag een kleine portie. Ze zijn het grootste deel van hun tijd bezig met grazen en 'browsen', ofwel knabbelen aan bladeren en takken.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (zoogdieren)
Orde	<i>Artiodactyla</i> (evenhoevigen)
Familie	<i>Cervidae</i> (hertachtigen)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Herten hebben behoefte aan een weide met veel schuilmogelijkheden. Vlakke weides zonder beschutting of de mogelijkheid om zich te verstoppen, zijn ongeschikt. De weide moet een schuilstal hebben die groot genoeg moet zijn opdat alle dieren droog kunnen staan en voldoende ruimte hebben om te eten.

3.1.1 Weide en omheining

Voor een kudde heb je al gauw een weide van enkele hectaren nodig. Het aantal herten dat per hectare kan worden gehouden, hangt af van het ras, het type weide en de mate waarin nog bijgevoerd wordt. Met een goed weidemanagement kan je zes tot acht dieren per hectare houden, en dan hoef je alleen gedurende de winter hooi bij te voeren. Hoe kleiner de weide, hoe meer de dieren moeten bijgevoerd worden.

Parasieten zoals wormen worden bij herten overgedragen wanneer ze in contact komen met besmette mest. Om de kans op deze besmettingen te verminderen, is het verstandig om de weide in meerdere percelen op te

delen. Verplaats elke 2 tot 3 maanden de dieren zodat ze een vers stuk gras kunnen eten. Dit zorgt er ook voor dat een afgegraasde grasmat kan herstellen.

De aanwezigheid van struikgewas of de mogelijkheid om rondom de stal te lopen geeft de dieren een gevoel van veiligheid. Voorzie in de weide ook enkele bomen of flinke boomstronken. Dit is belangrijk voor de mannelijke dieren om hun gewei aan af te schuren en voor de andere herten ook prettig als beschutting.

Voor de afsluiting van de weide is hoog gaas goed. Het hek moet zeker 1,80 m hoog zijn, want alle hertensoorten kunnen goed springen. Gebruik geen schrikdraad, want herten springen er in paniek toch over of doorheen.

3.1.2 Stalmanagement en bodembedekking

Herten hebben een stal nodig. Met name tropische soorten zoals het axishert en sikahert moeten een goede beschutting hebben in de winter. Voor het axishert moet je mogelijk de stal zelfs verwarmen, want het dier kan slecht tegen temperaturen lager dan 10 °C. Voor edelherten en damherten is een open schuilhok voldoende.

Alle herten moeten gelijktijdig in de stal kunnen staan. Per volwassen hert voorzie je ongeveer 2 m² ruimte. Aan de voerruif moet ieder dier voldoende ruimte hebben om continu ruwvoer (zoals hooi) te kunnen eten. Onrust in de stal kan een aanwijzing zijn dat er te weinig plaats is voor de dieren. Zorg er steeds voor dat agressieve dieren afgezonderd kunnen worden.

Met een goede ventilatie kan je een te hoge luchtvochtigheid en te hoog ammoniakgehalte in de stal vermijden. Zorg dat de gesloten kant van de stal naar de regen- en windinval staat. Als ondergrond in de stal voorzie je best een verharde vloer, want daardoor slijten de klauwen beter af en bovendien is het makkelijker om de stal te reinigen. Als ligmateriaal gebruik je het beste een dikke laag droog stro. Rond de stal of het schuilhok wordt de grond snel modderig, je voorziet daar dus best verharding. Verharding helpt ook voor het correct afslijten van de hoeven.

3.1.3 Gezelschap

Herten zijn kuddedieren, hou ze daarom altijd in groepen van minimaal vier dieren. Een hert alleen voelt zich onveilig en vereenzaamt. Het beste hou je de mannelijke en vrouwelijke herten gescheiden, want dieren in een groep met slechts één geslacht zijn meestal verdraagzaam tegenover elkaar. Je kan er ook voor kiezen om alleen vrouwelijke dieren met één mannelijk dier te houden.

3.2 VOEDING

Herten moeten steeds ruwvoer, proper water en een zoutliksteen tot hun beschikking hebben. Goed ruwvoer is bijvoorbeeld hooi of gras en kruiden zoals klavers, paardenbloemen en weegbree. Het hooi moet vrij zijn van stof, giftige planten en schimmels. Voer liefst vanuit een ruif, dan heb je minder verspilling en minder besmetting met parasieten. Herten eten ook graag bruine, op de grond gevallen eikels, bladeren en struiken. Ze knabbelen graag aan takken en het is dus zeer goed om ze minstens wekelijks takkensnoei aan te bieden. Een goede keuze zijn takken van de linde, wilg, appel of berk, met mate kunnen ook takken van de beuk, eik of andere loofbomen gegeven worden.

Pas op dat herten niet ondervoed geraken of te eenzijdig gevoederd worden. Als de ruimte aan de voederbak te beperkt is, bestaat ook de kans dat jonge of oudere dieren te weinig voeder te pakken krijgen.

////////////////////////////////////

Bijvoeren met krachtvoer is meestal niet nodig, te veel krachtvoer kan zelfs dodelijk zijn voor een herkauwer. De behoefte aan krachtvoer hangt af van het levensstadium van de dieren en de gezondheid van de weide. Drachtige hinden kan je wel een kleine portie (100 gram per dier) bijvoeren. Er zijn ook speciale hertenbrokken te koop.

Geef liever geen brood, want dat kan leiden tot darmverstopping en een onevenwicht in de mineralenhuishouding. Wil je brood bijvoederen, bespreek dit dan zeker met je dierenarts. Om te weten welke mineralen je de dieren moet bijgeven, kan je een kwaliteitsonderzoek van het ruwvoer en/of een weidebodemonderzoek laten uitvoeren. Teveel of te weinig voeren is nadelig. Vermijd plotse overgangen naar andere types voeder.

Een automatisch drinkstelsel of grote drinkbakken met proper water zijn noodzakelijk. Een liksteen voor herten zorgt voor extra vitaminen en mineralen.

3.3 DAGELIJKSE VERZORGING

Dagelijks

- Schep de vuile plekken uit de stal en vul aan met vers stro.
- Ververs het ruwvoer in de ruiven.
- Geef proper water of controleer het automatische drinkstelsel.
- Neem even de tijd om de dieren te bekijken, zo zie je best of ze gezond zijn en zich normaal gedragen.

Minstens eenmaal per week

- Mest de stal uit en strooi opnieuw in.
- Controleer de afsluiting van de weide.
- Reinig de waterbak.

Om de paar maanden of jaarlijks

- Controleer om de 2 maanden de klauwen. Als ze te ver doorgroeien, dan krult de teen op en krijgt het hert een ongezonde pootstand. Bij een gezonde klauw vormen de achterpoot en de klauw een rechte lijn. Meestal zal je een keer of twee per jaar de klauwen moeten laten bijsnijden. Laat dit voordoen door een ervaren klauwenkapper.
- Reinig en ontsmet de stal grondig. Hoe meer dieren je houdt, hoe belangrijker dit is, en hoe vaker het moet gebeuren. Verwijder vooraf alle demonteerbare materialen en los en aangekoekt vuil. Een hogedrukreiniger met een reinigingsmiddel is hiervoor handig. Spoel vuil en inweekmiddel af en zorg dat er geen plassen achterblijven.

4 GEDRAG EN ONGANG MET HET DIER

Herten zijn van nature schuwe, maar wel nieuwsgierige dieren en kunnen met veel geduld tam worden. Natuurlijk gehouden, verwilderde herten zullen zich niet zomaar laten vangen of aanraken. De dieren zijn dan schrikachtig en stressgevoelig. Over het algemeen zijn herten echter weinig agressief tegenover mensen. Tijdens hun vlucht kunnen ze echter wel iemand overlopen of trappen.

Als de dieren gehanteerd of getransporteerd moeten worden, dan is het belangrijk dat je dit goed organiseert. Met 2 meter hoge hekken kan je een trechtervorm maken tot in een stal of een beschut klein deel van de weide. Maak deze hekken ondoorzichtig door ze bijvoorbeeld met donkerbruine of -groene doeken of rieten matten af

te dekken. Door de trechtervorm kan je de herten er redelijk gemakkelijk in drijven. Sluit steeds verder een deel af tot de herten dicht op elkaar staan in de stal of paddock. Via een sluis kunnen de dieren één voor één gecontroleerd worden. De sluis kan je ook aansluiten op een vrachtwagen of trailer voor transport. Als de dieren lichamelijk onderzocht moeten worden, dan kan een verdoving noodzakelijk zijn. Een bevoegde dierenarts kan werken met een verdovingsgeweer of een blaaspijp om de dieren van op afstand te verdoven.

In het najaar, wanneer bij de meeste herten de bronsttijd aanvangt, kunnen de mannelijke dieren en soms ook de vrouwelijke onverdraagzaam worden tegenover elkaar. Ze kunnen dan ook gevaarlijk zijn voor mensen en kopstoten geven of trappen. Een mannelijk dier kan met zijn gewei zijn harem beschermen. Ook zullen ze in deze periode veel burlen (roepen). Sommige dieren doen dit meer dan andere. Het burlen klinkt als hoog huilen of diep en laag gebrom, en het kan de omwonenden storen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Hinden zijn geslachtsrijp vanaf ongeveer 1,5 jaar, en de bokken beginnen met dekken op een leeftijd van 1 tot 3 jaar. De mannelijke dieren verlaten tijdens de bronsttijd hun vrijgezellenkudde en gaan op zoek naar vrouwelijke herten. Tijdens deze periode burlen ze luid en zijn ze bijzonder agressief. Mannelijke dieren kunnen erg uitgeput raken gedurende de bronsttijd doordat ze te weinig eten en zeer actief zijn.

Herten worden gedekt in de periode van de late zomer tot de herfst en de jongen worden in mei of juni geboren. Herten zijn ongeveer 215 tot 225 dagen drachtig en ze kunnen ieder jaar een jong krijgen. Meestal wordt er maar één jong geboren, zelden een tweeling. De dieren zijn vaak lang vruchtbaar, tot een leeftijd van wel 22 jaar.

Rond de tijd van de geboorte zondert een hinde zich af en zoekt ze een beschutte plek. Voor de geboorte zal de hinde vaker opstaan en weer gaan liggen, in cirkels lopen, met de voorpoten krabben in het stro, enz. Bij de geboorte is meestal geen hulp nodig. Hoe lang de geboorte duurt, hangt af van veel factoren, maar het duurt beter niet langer dan 3 uur. Contacteer een dierenarts als het langer duurt. Als het dier niet gewend is aan de aanwezigheid van mensen, dan kan de aanwezigheid van de eigenaar tijdens de geboorte een bron van stress zijn en dus voor problemen zorgen. Blijf ook liever weg van de hinde en het jong. Raak jonge dieren niet aan, want de geur van mensen kan ervoor zorgen dat de moeder het jong daarna niet meer accepteert. Meestal verloopt de geboorte soepel, bij axisherten kan de geboorte iets lastiger zijn.

Herten laten hun jong vaak meerdere uren alleen liggen in hoog gras. Ze komen een aantal keer per dag zogen en verder moet het jong zich verstoppen tegen roofdieren. Dat het jonge hert weinig beweegt, is dus normaal. Pas als je heel dichtbij komt, springt het weg. Of een heel jong dier voldoende drinkt, kan je op een aantal manieren controleren. Hongerige jongen rillen en blaten meer. Ze hebben een ingevallen, in plaats van een goed gevulde buik. Als de jonge dieren niet vlot opstaan als hun moeder erbij is, dan worden ze mogelijk slecht gevoed. Als de dieren mager worden, of bij veel slecht weer, kan je de moeder en het jong in de stal houden. Bekijk altijd hoeveel stress de verandering teweegbrengt in verhouding met de voordelen zoals droog liggen met eventueel een warmtelamp. Als de moeder het jong afwijst, kan je het ook met de fles grootbrengen.

Een hinde moet enkele uren na de geboorte haar nageboorte afstoten. Sommige hinden eten deze vervolgens op, dat is normaal. Een nageboorte die niet wordt opgegeten, wordt best zo snel mogelijk verwijderd, omdat het een bron van bacteriën wordt. Als de hinde zich goed voelt, zal ze snel opnieuw beginnen eten en drinken

en haar jong vlot laten zuigen. Als je merkt dat de hinde trapt als het jong van de uier wil drinken, hou de situatie dan in de gaten. Wellicht heeft de hinde een uierontsteking en haal je er best zo snel mogelijk de dierenarts bij.

Het castreren van een bok gebeurt onder verdoving, dus door een dierenarts. De bok kan zich niet meer voortplanten en ook bepaald hinderlijk gedrag en het gewei verdwijnen. Het eenvoudigst is om deze ingreep bij jongere dieren te laten uitvoeren. De kans op problemen is dan het kleinst.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Herten hoeven niet gevaccineerd te worden, maar ze moeten wel twee keer per jaar ontwormd worden. Dit kan door het medicijn door het voer te mengen. Informeer hiernaar bij een gespecialiseerde dierenarts.

Een aantal veel voorkomende ziektes staan vermeld op de website van [Diergezondheidszorg Vlaanderen \(DGZ\)](#).

De belangrijkste gezondheidsproblemen zijn:

- **Kreupelheid**
Symptomen: de herten stappen moeilijk, grazen op de voorknieën, de klauwen zijn aangetast.
Er zijn verschillende redenen waarom herten kreupel lopen. De belangrijkste reden is rotkreupel, een besmettelijke ontsteking van de huid tussen de klauwen. Een hoge vochtigheid en een hoge temperatuur werken de infectie in de hand, net als slechte verzorging van de klauwen. Rotkreupel is herkenbaar aan de geur van dood weefsel. Bij een infectie moeten de klauwen behandeld worden met klauwpasta, en moeten de dieren op een schone en droge weide gehouden worden. In ernstige gevallen is een verdere behandeling nodig.
Andere mogelijke oorzaken zijn woekeringen van huid en vet tussen de klauwen, blauwtong, abscessen aan de klauwrand, enz. Raadpleeg dus zeker een dierenarts als je herten kreupel zijn.
- **Bot- en gewei problemen door foutieve voeding**
Symptomen: kauwen en likken aan geweien, botten en stenen.
Dit kan komen door een verkeerde calcium- en fosforverhouding in het voer, of een fosfortekort. Het komt veel voor bij volwassen mannelijke dieren tijdens de periode dat ze een nieuw gewei aanmaken.
- **Uitwendige parasieten** bv. luizen, schurft en teken
Symptomen: stampen, schuren en bijten in de vacht.
Er zijn meerdere parasieten die deze symptomen kunnen veroorzaken zoals schurftmijten, luizen en schimmels. Ook teken komen veelvuldig voor en die kunnen de ziekte van Lyme veroorzaken bij mensen.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen
Symptomen: bij ernstige gevallen vermagering, diarree, slechte conditie, bloedarmoede.
Door geregeld de dieren op een andere weide te zetten, doorbreek je de cyclus van parasieten. Laat een dierenarts de ontwormingen en het weidemanagement controleren.
- **Leverbot**
Symptomen: stilvallende groei, minder eetlust, sterfte.
Leverbotten zijn platwormen die in de lever van graasdieren leven en daar een chronische ontsteking veroorzaken. Dieren worden besmet via de cysten die vastzitten op het gras. Leverbot komt alleen voor op drassige weiden of weiden met een poel, aangezien slakken als gastheer fungeren. Raadpleeg sowieso een dierenarts wanneer er zich een poel of beekje in de buurt van de weide bevindt.
- **Afwijkend gedrag**
Symptomen: onrustig zijn, stereotiep gedrag zoals herhaaldelijke heen-en-weer lopen zonder doel, agressie tussen de dieren onderling.
Als de dieren hun normale gedrag niet kunnen vertonen, dan worden ze ongelukkig. Zorg ervoor dat alle dieren voldoende ruwvoer krijgen, voldoende ruimte hebben en zich veilig voelen.

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn